

■ ...a cári Oroszország első vasútvonala Moszkva és (a ma már nem is az országhoz tartozó város) Riga között épült meg 1861-ben.

■ ...Jonas Basanavičius litván orvos 1851-ben született, diplomáját Moszkvában szerezte meg. Egész életében nemzete történelmével, valamint régészettel, néprajzzal foglalkozott. 1883-ban megalapította az első litván újságot, melyet külföldön nyomtattak, és három évig tudott fennállni. 1905-ben Bulgáriába került, a cár udvari orvosa lett, a várnai üdülőhely alapítójaként tartják számon. Több mint két évtized után visszatért Litvániába, és az ottani élet tekintélyes, szimbolikus figurájává vált. A nemzeti hovatartozást elsősorban a litván nyelvben látta. 1927-ben Vilniusban halálozott el.

■ ...idén volt 100 éve, hogy 1911. augusztus 11-én Vincenzo Peruggia, olasz szobafestő (!) ellopta a *Mona Lisát* a Louvre-ból. Cselekedetét hazafias tettként állította be. Hazájában hősként tisztelték, de a festményt az olasz állam 1913-ban visszaszolgáltatta. A tolvaj csak egy év börtönt kapott, és 1947-ig élt. Külön érdekesség, hogy 1931-ben Németországban Bolváry Géza, magyar származású filmrendező a sztoriból mozit csinált, *Der Raub der Mona Lisa* címmel.

■ ...a festmények, grafikák vonatkozásában örök kérdés, hogy ha nincsen datálva az alkotás, mikor keletkezhetett. Vannak művészek, a példa kedvéért a világhírű osztrák Hundertwasser, illetve Konok Tamás, akik minden szempontból megkönnyítik a helyzetet, mert minden művüket ellátták az aktuális sorszámmal. No de amit a nagybányai, majd szecessziós stílusban alkotó magyar Tichy Gyula (Rimaszombat, 1879 – Rimaszombat, 1920) kitalált! Minden alkotására ráírta, hogy élete hányadik napján alkotta. Már a napok számolását is – ugyan teljesen kézenfekvő – kevesen végzik, de hogy egy művész ezzel tegye egyértelműen azonosíthatóvá és időben elhelyezhetővé műveit – az elég nagy lelemény!

■ ...a „Jaj, de jó a habos sütemény, Mogyoró van az ő tetején” kezdetű dalt mindenki ismeri. Azt talán kevesen tudják, hogy 71 éve, 1941 szeptemberében hangzott fel először színpa-

don, mégpedig az operettszínházban Kiss Manyi előadásában. Eisemann Mihály *Fiatalság – bolondság* című operettjében a dal szövegét (inkognitóban) Kellér Dezső írta. Tulajdonképpen gúnyolódás volt, hiszen ekkor már a csökkenő fejadagok idejét élték.

■ ...1942. június 18-án Etelka főhercegnő, vagyis az utolsó magyar király, IV. Károly leánya Rooseveltnél elnök személyi titkára lett.

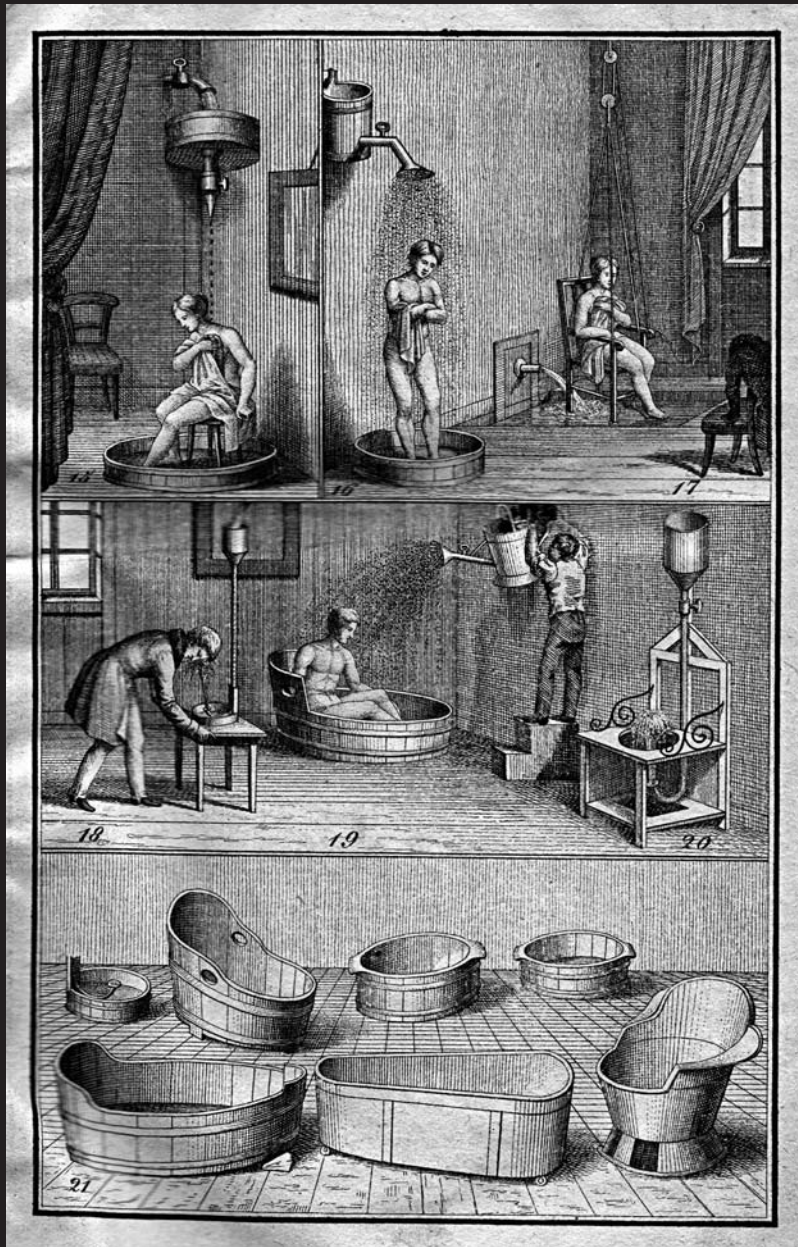
■ ...Paul Klee, a jelentős 20. századi svájci képzőművész scleroderma betegségéről nagy formátumú, gazdag képanyaggal összeállított szép kötetet adott ki a neves svájci bőrgyógyász, Hans Suter. A 2006-ban megjelent mű címe: *Paul Klee und seine Krankheit – Vom Schicksal geschlagen, vom Leiden gezeichnet – und dennoch.*

■ ...a világhálón látható, hitelesnek tűnő összeállítás szerint a repülőterek számát illetően az USA vezeti az államok sorát 14 695-tel – Brazília (3 365) és Oroszország (2 743) előtt.

■ ...már ilyen is van! Újsághír, hogy Budapest II. kerületében ízületbarát focipályákat hoznak létre, azaz gumiburkolattal látják el a köztéri focipályákat.

■ ...55 évvel az 1956-os magyar forradalom után fotókiállítás nyílt Kecskeméten a 97 éves Vagn Hansen dán fotóművész akkor Budapesten készített fotóiból. A fotográfus a *Billed Bladet* dán képes hetilap tudósítójaként október utolsó napjaiban érkezett Budapestre. Felvételeket készített az Üllői úton, a Kilián laktanya környékén és a Köztársaság téren a pártház ostroma után. A dán fotográfus hozzájárult, hogy a kiválasztott eredeti negatívokról a felügyelete mellett készült nagyítások szignált példányai a magyar Nemzeti Múzeumba kerüljenek. Egy földrajztudós közbenjárására két dán alapítvány anyagi támogatásával kerülhetett sor a 12 szignált papírkópia magyarországi kiállítására. A képeken többek között a pártház ostroma utáni események borzalmi, Mindszenty József hercegprímás szuggesztív portréja, valamint egy ifjú forradalmár, Erika látható.

G. B.

Vízgyógyintézeti kezelések

Az antik vízgyógyászatot – amely kizárólag a hideg víz fizikai hatásával gyógyít – ókori előzmények után az angol John Floyer (1649–1734) támasztotta föl 1702-ben kiadott *Psychrolusia* című könyvével. A hidroterápia virágkora azonban E. F. C. Oertel és Vincenz Priessnitz munkásságával az 1830-as években vette kezdetét. Utóbbi Gräfenbergben sikeres vízgyógyintézetet alapított, s a vízkúrát diétával, tornával is kombinálta – a priznic máig az ő nevét viseli. A vízgyógyászat újabb, máig élő irányzatát Sebastian Kneipp képviselte. Hazánkban számos vízgyógyintézet működött, míg 1948-ban meg nem szüntették őket. A bájos rézmetszetes képen a vízkúra főbb típusai (cseppfürdő, zuhanyfürdő, áztatás, beöntés, lábfürdő, altesti zuhany) láthatók.

Forrás: Raimann, Friedrich: *Universal-Handbuch der allgemeinen Wasser-Heilkunde*. Ulm, Ebner, 1844.

DR. MAGYAR LÁSZLÓ ANDRÁS